

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund
Handläggare: Anna Gustafsson, regionplanerare
Datum: 2023-12-22, Diarienummer: 2023-00093

Inriktning för transportinfrastrukturplaneringen i storstadsregionen

Förslag till beslut

Beredningsgruppen för miljö och samhällsbyggnad föreslår Förbundsstyrelsen att anta förslag till inriktningsdokument för transportinfrastruktur i storstadsregionen daterad 2023-12-22.

Sammanfattning av ärendet

Göteborgsregionens inriktningsdokument för transportinfrastrukturplaneringen i storstadsregionen antogs av Förbundsstyrelsen 2020-04-03 i samband med revideringsprocessen för transportinfrastrukturplanperioden 2022–2033. Revideringsprocessen för planperioden 2026–2037 har påbörjats.

Föreliggande förslag till inriktningsdokument har arbetats fram i Göteborgsregionens infrastrukturnätverk där alla medlemskommuner finns representerade. Alla medlemskommuner har även haft möjlighet att inkomma med skriftliga synpunkter till Göteborgsregionen under perioden 2023-03-21 – 2023-11-01. Den aktualiserade versionen av inriktningsdokumentet utgår från inkomna skriftliga samt muntliga synpunkter.

Inriktningsdokumentet beskriver vad Göteborgsregionen ser för behov i storstadsregionens transportsystem och bör ses som en kompass för framtida satsningar och prioriteringar.

Beslutsunderlag

- Inriktning för transportinfrastrukturplaneringen i storstadsregionen antagen 2020-04-03 ([länk](#))
- Förslag till aktualiserad Inriktning för transportinfrastrukturplaneringen i storstadsregionen (bilaga)

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund
Handläggare: Anna Gustafsson, regionplanerare
Datum: 2023-12-22, Diarienummer: 2023-00093

BESKRIVNING AV ÄRENDET

Bakgrund

Den långsiktiga planeringen av transportinfrastrukturen sker rullande i 12-årsperioder med revideringar vart fjärde år. Den senaste revideringen gällde planperioden 2022–2033 och revideringen för planperioden 2026–2037 har påbörjats.

Inriktningsdokumentet syftar till att beskriva vad Göteborgsregionen ser för behov i storstadsregionens transportsystem. Dokumentet kommer att användas som en kompass för framtida satsningar och prioriteringar. Revideringsprocessen omfattar både Trafikverkets nationella transportinfrastrukturplan samt Västra Götalandsregionens regionala transportinfrastrukturplan.

Dokumentet utgår huvudsakligen från Göteborgsregionens mål- och strategidokument Hållbar tillväxt, Strukturbild för Göteborgsregionen samt Strategisk inriktning 2020–2023 samt 2024. Dokumentet ligger även i linje med de nationella transport- och klimatpolitiska målen samt de regionala klimatmålen.

En utgångspunkt för inriktningen är att nå våra strategiska mål och antagna planer. Ett exempel är att verka för högre andel medel till kollektivtrafik- och cykelåtgärder. I nuvarande regionala plan är cirka 39% fördelat till vägåtgärder, 23% till kollektivtrafikåtgärder och 11% till cykelåtgärder.

Syfte

I revideringsprocessen för transportinfrastrukturplanerna finns för Göteborgsregionen tre centrala inriktningsdokument. Det första är Trafikverkets inriktningsunderlag för att regeringen ska få ett faktaunderlag för bedömning av ekonomiska ramar och möjliga åtgärder. Det andra är Västra Götalandsregionens inriktningsdokument som bland annat ligger till grund för framtagandet av den regionala planen. Det tredje är Göteborgsregionens egna inriktningsdokument som ligger till grund för inspel till Västra Götalandsregionen men också vid prioriteringar i genomförandet av åtgärder.

För att Göteborgsregionen ska kunna tala med en gemensam röst i både revideringsprocessen och genomförandet av planen är *Inriktning för transportinfrastruktur i storstadsregionen* ett centralt verktyg.

Process för aktualiseringen

Göteborgsregionen ansvarar för att samordna medlemskommunernas röster i transportinfrastrukturplaneringen gentemot både Trafikverket och Västra Götalandsregionen. En del i det arbetet är Göteborgsregionens nätverk för infrastrukturfrågor där alla medlemskommuner finns representerade.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund
Handläggare: Anna Gustafsson, regionplanerare
Datum: 2023-12-22, Diarienummer: 2023-00093

En genomlysning av inriktningsdokumentet som antogs 2020-04-03 gjordes i nätverket där bedömningen var att en aktualisering bör göras. Utöver arbete som skett i infrastrukturnätverket har alla medlemskommuner även fått möjlighet att lämna skriftliga synpunkter under perioden 2023-03-21 och 2023-11-01.

Huvudsakliga förändringar

De huvudsakliga förändringarna i inriktningsdokumentet är:

- sammanslagning av två portalparagrafer till en
- generell genomlysning och nedkortning av dokumentet
- aktualisering kopplat till planperioden
- ny layout.

Inriktning för transportinfrastrukturen i storstadsregionen i sin helhet finns bifogat denna tjänsteskrivelse. Bilagan innehåller samma text som nedan men med tillhörande layout.

Aktualiserat inriktningsdokument

Inledning

Transportinfrastrukturen i Göteborgsregionen är i stort behov av investeringar. För att dessa satsningar ska bli verklighet krävs prioriteringar som är specifika för storstadsregionens förutsättningar. Detta dokument beskriver vad Göteborgsregionen ser för behov i storstadsregionens transportsystem och är en kompass för framtida satsningar och prioriteringar.

Omvärlden förändras snabbt men infrastrukturprocesser är långa och komplexa. För att åstadkomma de satsningar som en förändrad omvärld kräver behövs en gemensam bild av bristerna i transportsystemet och en långsiktig enighet. ”Inriktning för transportinfrastrukturplaneringen i storstadsregionen” beskriver vad Göteborgsregionen ser för behov i storstadsregionens transportsystem och är en kompass för framtida satsningar och prioriteringar, även när processerna i sig är oförutsägbara.

Dokumentet utgår huvudsakligen från Göteborgsregionens mål- och strategidokument [Hållbar tillväxt](#), [Strukturbild för Göteborgsregionen](#) samt [Strategisk inriktning 2020-2023 samt 2024](#). Dokumentet ligger även i linje med de nationella transport- och klimatpolitiska målen samt de regionala klimatmålen.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Anna Gustafsson, regionplanerare

Datum: 2023-12-22, Diarienummer: 2023-00093

Inriktningsdokumentet utgår från det dokument som beslutades av Göteborgsregionens Förbundsstyrelse 3 april 2020. Då togs innehållet fram i samverkan med de fyra nätverken för Infrastruktur, Kollektivtrafik, Miljöstrategiska planeringsfrågor samt Översiktliga planeringsfrågor. Inriktningsdokumentet är en grundförutsättning för oss att kunna vara tydliga, eniga och därmed snabba i revideringsprocesserna.

Detta dokument har bearbetats och tagits fram i samverkan med nätverket för Infrastruktur. Inriktningsdokumentet bereds i Göteborgsregionens beredningsgrupp Miljö och samhällsbyggnad och beslutas i Göteborgsregionens Förbundsstyrelse.

Inriktningsdokumentet innehåller en portalparagraf om vad vi vill uppnå med transportinfrastrukturen och därefter åtta inriktningar om hur vi vill göra det.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund
Handläggare: Anna Gustafsson, regionplanerare
Datum: 2023-12-22, Diarienummer: 2023-00093

En hållbar tillväxt med kraftigt minskad klimat- och miljöpåverkan från transportsystemet i storstadsregionen

Göteborgsregionen är en av tre storstadsregioner i Sverige och en viktig tillväxtmotor för både Sverige och Skandinavien. Ett stort befolkningsunderlag, en internationell marknad, Nordens största hamn och Landvetter flygplats är några av Göteborgsregionens styrkor. Vår storstadsregion är konkurrenskraftig och har förutsättningar för att kraftfullt bidra till den gröna omställningen.

Baserat på ett scenario för 2050 visar att Göteborgsregionen kom omfatta ca 1,5 miljoner invånare och att arbetsmarknadsregionen kan omfatta ca 1,9 miljoner invånare. Regionförstoringen, det vill säga att vi kan röra oss över längre sträckor på samma eller kortare tid, skapar nyttor i hela Västsverige men ställer samtidigt höga krav på transportsystemets funktioner.

Transporter står för en stor del av utsläppen i Göteborgsregionen. På global nivå sätter Agenda 2030 ramen för klimatarbetet och på regional nivå är det Klimat 2030. I enlighet med Klimat 2030 ska Västra Götaland vara en fossiloberoende region år 2030. En storstadsregions tillväxt kräver att hållbara och attraktiva transportslag där kollektivtrafik, gång och cykel prioriteras. I takt med utbyggnaden av yteffektiva transportsystem måste samtidigt vägsystemets kapacitet bevakas, med prioritet för gods och kollektivtrafik.

Transportsystemet behöver minska sin miljöpåverkan och vår största utmaning i närtid är att radikalt minska utsläppen av växthusgaser. För att kunna göra det krävs intermodala lösningar, det vill säga goda möjligheter för personer och gods att nyttja olika trafikslag under en resa eller transport. Utöver det krävs även effektivare transportslag samt ökad andel förnybar energi och elektrifiering. Vi behöver arbeta för ett minskat transportbehov, ökad transporteffektivitet, optimering samt ökad användning av kollektivtrafiken.

Vi vill:

- verka för en hållbar tillväxt i storstadsregionen
- kraftigt minska klimat- och miljöpåverkan från transportsystemet.

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund
Handläggare: Anna Gustafsson, regionplanerare
Datum: 2023-12-22, Diarienummer: 2023-00093

Vi vill öka järnvägskapaciteten

Större andel resor behöver ske på järnväg både regionalt, nationellt och internationellt. Idag råder det kapacitetsbrist i hela systemet. Med Västlänken ökar järnvägskapaciteten genom Göteborg men den löser inte kapacitetsbristen i regionens järnvägssystem. Kapacitetsbristerna måste lösas för en effektivare pendling inom arbetsmarknadsregionen. En robust tågtrafik med hög turtäthet är av stor vikt för att möjliggöra framtida lägen för bostäder och arbetsplatser med hållbara resalternativ. Vi prioriterar en utbyggnad av järnväg.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

- utbyggnad och kapacitetsförstärkning av järnväg i huvudstråken före annan transportinfrastruktur
- alternativa finansieringslösningar för järnvägssatsningar
- ökat resandeunderlag i stråken genom att utveckling koncentreras enligt strukturbilden.

Vi vill förbättra framkomligheten och kapaciteten för kollektivtrafiken i det sammanhängande stadsområdet

Idag råder kapacitetsbrist för både resenärer och fordon i det sammanhängande stadsområdet, framförallt i högtrafik. Trängsel och långa restider påverkar kollektivtrafiksystemet och skapar en låg tillförlitlighet för resenärerna både i kärnan och i den mellankommunala pendlingen. I takt med regionens utveckling kommer störningarna bli fler och större. Vi vill kraftfullt förstärka storstadsregionens kollektivtrafiksystem, både på kort och lång sikt.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

- utbyggnad av högvärdig kollektivtrafik i storstadsregionen
- högre andel av medel i infrastrukturplanerna till kollektivtrafikåtgärder
- effektiva bytespunkter med pendelparkeringar för både bil och cykel.

Vi vill öka sjö- och järnvägskapaciteten för godstransporter

Göteborgs hamn är en viktig del i storstadsregionens och Sveriges transportsystem och har en central roll för näringslivsutvecklingen och sysselsättningen. I takt med regionens tillväxt behöver godstransporterna öka med stärkt kapacitet. Vi vill fortsatt vara ett konkurrenskraftigt godsnav med en överflyttning från väg till sjö- och järnvägstransporter.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

- kapacitetsförstärkningar för sjö- och järnvägstransporter
- större andel godsolymer i den ökade sjö- och järnvägskapaciteten
- stärkt godslogistik för flyg-, järnvägs-, och sjöfartstransporter.

Vi vill förstärka cykelinfrastrukturen i sammanhängande regionala stråk

Det råder kapacitetsbrist i pendlingsstråken vilket skapar trängsel och trafiksäkerhetsproblem. Stora delar av huvudnätet är i behov av investeringar och regelverk behöver anpassas för att underlätta kapacitetsförstärkningar. Vi vill öka kapaciteten på de sammanhängande regionala stråken med en överflyttning från väg- och järnväg.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

- högre andel av medel i infrastrukturplanerna till cykelåtgärder
- fördjupat samarbete kring regional cykelinfrastruktur genom att fortsatt leda och koordinera samarbetet
- anpassat regelverk för en snabbare och billigare utbyggnad av statlig cykelinfrastruktur.

Vi vill utveckla transportsystemet i samspel med människors livsmiljö, biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Buller, barriärer och dålig luftmiljö behöver hanteras i en attraktiv och jämlik storstadsregion. När transportinfrastruktur planeras och utformas behöver de negativa effekterna på människans livsmiljö, den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna minimeras. Vi vill skapa attraktiva livsmiljöer för storstadsregionens invånare.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

- synliggörande och hantering av regionala målkonflikter
- anpassningar av transportinfrastrukturen till landskapsbilden
- framtagande av kunskapsunderlag och metoder som minskar buller och barriärer i stationssamhällen.

Vi vill anpassa transportinfrastrukturen till klimatförändringarnas effekter

Göteborgsregionen är en av Sveriges mest utsatta geografiska områden för klimatförändringarna. Stigande vattenflöden och andra väderfenomen påverkar möjligheten att uppnå transportinfrastrukturens funktionsmål. Staten behöver ta ett större ansvar för att klimatsäkra riksintressen för infrastruktur. Vi vill att transportinfrastrukturen ska vara klimatanpassad.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

- ökad andel statlig finansiering av klimatanpassningsåtgärder för vital infrastruktur

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Anna Gustafsson, regionplanerare

Datum: 2023-12-22, Diarienummer: 2023-00093

- klimatskyddande åtgärder så som älvkantsskydd längs med och i Göta älv
- robusta transportsystem som kan möta stigande vattenflöden och extremväder.

Vi vill stimulera innovationer och ny teknik för att uppnå ett mer transporteffektivt samhälle

Dagens transportsystem behöver nyttjas mer effektivt och tillämpningen av innovationer och ny teknik behöver öka. Elektrifiering och digitalisering skapar nya möjligheter för det transporteffektiva samhället. Vi vill vara föregångare genom att testa nya lösningar för framtidens transporteffektiva samhällen.

Inriktningen innebär bland annat att vi främjar:

- mellankommunala testbäddar för innovationer och ny teknik
- åtgärder som underlättar elektrifiering
- delning av kunskap och information som bidrar till transporteffektivitet och beteendeförändring.

Vi vill skapa förutsättningar för beteendeförändringar

I takt med regionens utveckling kommer trängseln i transportsystemet bli allt större. I storstadsregionen behöver det vara enkelt att välja det, för ändamålet, mest hållbara transportslaget för både persontransporter och leveranser av gods. Bebyggelse i kollektivtrafiknära lägen är en bidragande faktor till ökad användning av hållbara transportslag. Invånarnas valfrihet och möjligheter behöver öka. Vi vill att fler ska välja att resa hållbart.

Inriktningen innebär bland annat att vi verkar för:

- ökad möjlighet att välja hållbara transportslag genom bland annat bebyggelse i våra stationssamhällen
- objektsberoende beteendepåverkande åtgärder finansierade genom infrastrukturplaner
- beteendepåverkansåtgärder riktade mot både persontransporter och godstransporter.

Maria Sigroth
Avdelningschef

Anna Gustafsson
Regionplanerare

Tjänsteskrivelse Göteborgsregionens kommunalförbund

Handläggare: Anna Gustafsson, regionplanerare

Datum: 2023-12-22, Diarienummer: 2023-00093

Skickas till

Förbundsstyrelsen för beslut